

Блажко Я. О., Макарова М. В., студенти, ф-т арх.,
наук. кер. – **Касинюк Л. А.**, канд. филос. наук. доц.,
*Харківський національний університет
будівництва та архітектури*

ПРОБЛЕМА БЕЗРОБІТТЯ І ПОЛІТИКА ЗАЙНЯТОСТІ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ

За останні 4 роки (з 2013 по 2017 рр.) рівень безробіття в Україні знизився на 0,3 відсотки. Такі дані в жовтні оприлюднила Державна служба статистики. Безробіття – соціально-економічне явище, за якого частина осіб не має змоги реалізувати своє право на працю та отримання заробітної плати (винагороди) як джерела існування. Безробіття є одним із істотних факторів, який впливає на соціально-економічне становище населення України, визначає його бідність і масштаби трудової міграції. Близько 15% працездатних українців залишили рідний дім й мігрували: хтось – до Росії, хтось – до Європи. Фактично, трудовим мігрантом став кожен сьомий громадянин України. Актуальною є проблема молодіжного безробіття, адже молодь без досвіду роботи зазнає найбільших труднощів у пошуку роботи, особливо офіційного працевлаштування.

Активним посередником на ринку праці між роботодавцями і шукачами роботи, яка на безоплатній основі надає послуги із пошуку підходящої роботи та підбору персоналу, є державна служба зайнятості. Проте це не означає, що можна знайти гідну роботу. Високооплачувані вакансії не доходять до простих безробітних. Той, хто реально хоче знайти гідну роботу, повинен якось «віддячити» інспектору служби зайнятості. А це вже хабар посадовій особі.

Вирішити більшість проблем можливо тільки завдяки прискоренню темпів будівництва ринкової соціально-орієнтованої економіки. Україна належить до країн світу, де сформовані висококваліфіковані трудові ресурси практично для всіх галузей господарства. На жаль, ідея розбудови держави, пов'язаної з реалізацією соціально-економічних реформ, поступилася місцем корупційному прагматизму.

Існує і інша проблема – демографічна. В країні прискорюється старіння нації, зростає чисельність і питома вага непрацездатного населення. Поширенню цієї проблеми сприяє розвиток системи соціальної допомоги, дотацій і пільг, які знижують потребу в праці окремих соціально-демографічних груп населення, особливо жінок, учнівської молоді та пенсіонерів. Але найскладнішою проблемою є перехід фахівців у сферу неформальної зайнятості, тіньової економіки, міграція за кордон.

Слід визначити дві найбільш розповсюджені в Україні форми безробіття: приховане безробіття та сільське безробіття. Приховане безробіття – це неповна

вимушена зайнятість працівників, які стали зайвими з різних організаційно-економічних причин виробництва, але продовжують знаходитися у складі підприємства. З початком переходу України до ринкової економіки, внаслідок спаду виробництва, стала очевидною надмірна кількість виробничого персоналу. Саме це спонукало роботодавців до звільнення або переведення працівників на неповний робочий день (тиждень, місяць).

Щодо сільського безробіття, то можна визначити декілька основних причин його існування. Так, у процесі реформування аграрного сектору багато колективних господарств розпалися, а на їхньому місці нові не сформувалися. Внаслідок цього значна частина робочої сили залишилась незадіяною у виробництві. Не менш вагомою причиною стало те, що у цій сфері існують неналежні умови для розвитку сільського господарства.

Запорукою вирішення проблеми безробіття в Україні є розробка і реалізація широкого комплексу відповідних заходів. Потрібна активна політика, яка включатиме підготовку та підвищення кваліфікації робочої сили відповідно до потреб ринку праці.

Мають виконуватися заходи, що впливають на попит робочої сили: організація громадських робіт, сприяння в розвитку середнього і малого бізнесу, субсидування зайнятості в приватному секторі і на перепрофільованих підприємствах, підтримка самозайнятості.

З метою запобігання корупції потрібно централізувати і вести облік витрачання державних коштів на регіональному рівні.

Надзвичайно важливим засобами є здійснення структурної перебудови економіки країни; приведення законодавства України у відповідність до міжнародних норм і принципів; забезпечення збереження ефективно функціонуючих робочих місць та створення нових; створення сприятливих умов для підприємницької діяльності безробітних; надання державою пільгових кредитів для виплати зарплати додатково зайнятим на виробництві, які за розміром будуть дорівнювати зарплаті; реалізація Державної та регіональних програм зайнятості.

Досить важливо, щоб розвивалось законодавство про працю молоді. Необхідно розробити ефективніші механізми, які б стимулювали працевлаштування молоді і сприяли розвитку молодіжних підприємницьких ініціатив. Це повинно знайти відображення у державній молодіжній політиці. Повинні бути проведені заходи щодо підвищення економічної активності населення.

Отже, для вирішення проблем безробіття треба докорінно змінювати політику зайнятості. Не можна сьогодні пасивно стримувати безробіття. Тільки цілеспрямоване активне підвищення рівня зайнятості населення на діючих і на знову створюваних високоефективних робочих місцях допоможе вивести економіку з глухого кута, дати простір розвитку ринкових і соціальних перспектив.